

УДК 371.2

О.О. Байназарова, Д.А. Байназаров

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ОЦІНЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МЕТОДИЧНИХ ОБ'ЄДНАНЬ УЧИТЕЛІВ ГЕОГРАФІЇ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Вступ. Основною формою методичної роботи в системі підвищення кваліфікації педагогічних кадрів є методичні об'єднання вчителів-предметників. Від ефективності їхньої роботи залежить ступінь забезпеченості умов щодо зростання фахового та загальнокультурного рівнів учителів, сприяння поширенню в регіоні інноваційних методик. Чітке структурування роботи, здійснення якісного планування, оцінювання діяльності з використанням інформаційно-комунікаційних технологій якнайкраще сприятиме досягненню цілей, що стоять сьогодні перед методичними об'єднаннями вчителів-предметників.

Вихідні передумови. Загальні теоретичні питання наукового підходу до проблеми організації роботи фахових методичних об'єднань розглядали Ю. Бабанський, І. Жерносек, С. Крисюк, О. Сидоренко та ін. [7]. Використання інформаційно-комунікаційних технологій при моніторингу освітньої сфери досліджували Ю. Барановський, С. Диканський, Л. Забродська, Л. Калініна, В. Лунячек, Л. Парашенко, В. Нуждін та ін. [4-6].

Аналіз останніх досліджень щодо діяльності методичних об'єднань учителів-предметників, зокрема вчителів географії, серед найсуттєвіших недоліків виявив такі: відсутність чіткого розуміння перспективних напрямів роботи методичних об'єднань; невідповідність змісту та форм науково-методичної

роботи визначеній меті; відсутність діагностичної основи планування роботи методичних об'єднань; відсутність систематичного аналізу діяльності методичних об'єднань з метою її оперативного коригування [1].

Таким чином, актуальним на сьогодні стає створення таких моделей, які дозволили б здійснювати гнучке управління діяльністю методичних об'єднань учителів географії на основі супровідного оцінювання, погонного коригування та прогнозування.

Формування цілей статті, постановка завдання. Метою даною статті є розкриття суті інноваційних підходів щодо оцінювання діяльності методичних

об'єднань учителів географії, яке ґрунтується на моніторинговій моделі, побудованій на принципах кваліметрії.

Виклад основного матеріалу. Тенденції розвитку системи науково-методичної роботи на сучасному етапі реформування освіти обумовлюють необхідність вироблення нових підходів до організації діяльності методичних об'єднань учителів географії. Серед цих підходів важливими є:

- створення моделей діяльності методичних об'єднань учителів географії;
- обґрунтування системи показників для оцінювання діяльності методичних об'єднань учителів географії;
- розробка об'єктивних технологій оцінювання, які забезпечували б отримання достовірних і порівняних даних;
- автоматизація процедур оцінювання із використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

Розглянемо етапи створення моделі оцінки діяльності методичних об'єднань учителів географії.

На першому етапі, виходячи з основних нормативних документів, визначаються пріоритетні напрями роботи методичних об'єднань, до яких належать: планування роботи; організація масової роботи з учнями; колективна робота з учителями; індивідуальна робота з учителями. На другому етапі членами методичних об'єднань визначаються критерії (складові напрямів) діяльності. На третьому етапі проводиться визначення вагомості кожного напрямку діяльності та його складових методом експертної оцінки. На четвертому етапі створюється модель діяльності.

Таблиця

Базова модель діяльності методичних об'єднань учителів географії

Напрями діяльності	Вагомість напрямів	Складові напрямів діяльності	Вагомість складових	Оцінка діяльності	Сума
Планування роботи РМО	$k_1=0,24$	1. Відповідність вимогам до планування (актуальність обраної теми, посилання на нормативні документи)	$n11=0,23$	$s1$	$n11 * s1$

Продовження таблиці

Напрями діяльності	Вагомість напрямів	Складові напрями діяльності	Вагомість складових	Оцінка діяльності	Сума
Планування роботи РМО	$k_1=0,24$	2. Охоплення усіх напрямів роботи	$n_{12}=0,17$	s_2	$n_{12}*s_2$
		3. Аналіз діяльності за минулий рік	$n_{13}=0,21$	s_3	$n_{13}*s_3$
		4. Діагностична основа планування	$n_{14}=0,19$	s_4	$n_{14}*s_4$
		5. Оптимальний вибір змісту та форм НМР	$n_{15}=0,2$	s_5	$n_{15}*s_5$
Усього	$m_1=k_1*N_1$		1		$N_1 = n_{11}*s_1 + n_{12}*s_2 + n_{13}*s_3 + n_{14}*s_4 + n_{15}*s_5$
Організація масової роботи з учнями	$k_2=0,26$	1. Організація та проведення олімпіад	$n_{21}=0,41$	s_6	$n_{21}*s_6$
		2. Організація та проведення конкурсів, турнірів з предмета	$n_{22}=0,34$	s_7	$n_{22}*s_7$
		3. Організація та проведення міжшкільних заходів	$n_{23}=0,25$	s_8	$n_{23}*s_8$
Усього	$m_2=k_2*N_2$		1		$N_2 = n_{21}*s_6 + n_{22}*s_7 + n_{23}*s_8$
Колективна робота з учителями	$k_3=0,27$	1. Вивчення нормативних документів з предмета	$n_{31}=0,19$	s_9	$n_{31}*s_9$
		2. Ознайомлення з новинками науково-методичної літератури	$n_{32}=0,11$	s_{10}	$n_{32}*s_{10}$
		3. Проведення секційних засідань і тематичних семінарів	$n_{33}=0,21$	s_{11}	$n_{33}*s_{11}$
		4. Використання інформаційно-комунікаційних технологій	$n_{34}=0,17$	s_{12}	$n_{34}*s_{12}$

Продовження таблиці

Напрями діяльності	Вагомість напрямів	Складові напрями діяльності	Вагомість складових	Оцінка діяльності	Сума
Колективна робота з учителями	$k_3=0,27$	5. Організація обміну досвідом	$n_{35}=0,16$	s_{13}	$n_{35} \cdot s_{13}$
		6. Упровадження у практику ЕПД	$n_{36}=0,16$	s_{14}	$n_{36} \cdot s_{14}$
Усього	$m_3=k_3 \cdot N_3$		1		$N_3 = n_{31} \cdot s_{9} + n_{32} \cdot s_{10} + n_{33} \cdot s_{11} + n_{34} \cdot s_{12} + n_{35} \cdot s_{13} + n_{36} \cdot s_{14}$
Індивідуальна робота з учителями	$k_2=0,23$	1. Надання допомоги у підготовці доповідей, рефератів, методичних розробок	$n_{41}=0,17$	s_{15}	$n_{41} \cdot s_{15}$
		2. Підготовка членів МО до атестації	$n_{42}=0,24$	s_{16}	$n_{42} \cdot s_{16}$
		3. Робота з молодими вчителями	$n_{43}=0,23$	s_{17}	$n_{43} \cdot s_{17}$
		4. Підготовка до участі в педагогічній ярмарці	$n_{44}=0,21$	s_{18}	$n_{44} \cdot s_{18}$
		5. Надання індивідуальних консультацій	$n_{45}=0,15$	s_{19}	$n_{45} \cdot s_{19}$
Усього	$m_4=k_4 \cdot N_4$		1		$N_4 = n_{41} \cdot s_{15} + n_{42} \cdot s_{16} + n_{43} \cdot s_{17} + n_{44} \cdot s_{18} + n_{45} \cdot s_{19}$
Загальна оцінка	M				$m_1+m_2+m_3+m_4$

K_i - вагомість і-того напрямку;

n_{ij} - вагомість j-тої складової і-того напрямку;

s - оцінка діяльності за її складовими (критеріями), яка виражається у частках одиниці (0,25; 0,5; 0,75; 1);

m_i — часткова оцінка за напрямом діяльності;

M - загальна оцінка діяльності за всіма напрямками.

Модель діяльності ґрунтується на принципах кваліметрії та надає можливість кількісно оцінити якісні показники. Ці підходи описані в роботах О. Ануфрієвої, Г. Данилової, Г. Дмитренко, Г. Єльнікової, В. Луначека, Л. Одерій, В. Олійника та ін. [2, 3, 5].

Оцінювання роботи методичного об'єднання вчителів географії здійснюється у частках від одиниці, відповідно до рівня його діяльності; оптимальний рівень — 1,00; достатній — 0,75; середній — 0,50; низький — 0,25. Експерт у відповідну колонку моделі виставляє оцінку (s) за кожною складовою напрямку діяльності та в результаті проведеної роботи отримує часткову оцінку напрямів роботи та загальну оцінку роботи (як суму часткових оцінок її напрямів). Обчислення оцінок відбувається за формулами, які наведені в моделі.

На сьогодні є зрозумілим, що проводити оперативне та системне оцінювання діяльності методичних об'єднань учителів географії за запропонованою методикою без використання інформаційно-комунікаційних технологій є неможливим. Саме тому представлені моделі створюються в редакторі Microsoft Excel, де потім і відбувається автоматичне обрахування результатів оцінювання та побудова діаграм.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Виходячи з вищезазначеного, можна стверджувати, що ефективність діяльності методичних об'єднань учителів географії може бути забезпечена за таких умов:

- функціонування методичних об'єднань як складової частини цілісної системи методичної роботи;
- створення системи якісних показників для оцінювання діяльності методичних об'єднань;
- здійснення рефлексивного управління діяльністю методичних об'єднань на основі впровадження моніторингових процедур.

Запровадження моніторингової моделі оцінки діяльності методичних об'єднань учителів географії підвищує якість організації науково-методичної роботи фахового об'єднання вчителів. Описані підходи дозволяють об'єктивно оцінити результативність діяльності методичних об'єднань усіх рівнів, їх перспективність та розвиток, а в кінцевому результаті сприяють підвищенню професійного рівня учителів географії.

Література:

1. Байназарова О.О. Моніторинг діяльності методичних служб у регіоні як одна з умов підвищення якості загальної середньої освіти // Наша школа, 2005. - № 2. - С. 81-87.

2.Дмитренко Г.А., Олійник В.В., Ануфрієва О.Л. Цільове управління: вимірювання результативності діяльності учнів і педагогів: Навч.-метод. посібник. - К.: УШКККО, 1996.-94 с.

3.ЄльніковаГ.В. Основи адаптивного управління: Курс лекцій. - К.: ЦППО АПН України, 2003. - 133 с.

4.Забродська Л.М. Інформатизація закладу освіти: управлінський аспект. - Харків: Видав. група "Основа", 2003. 240 с.

5.Лунячек В.Е. Факторно-критеріальна модель оцінки ефективності управління загальноосвітнім навчальним закладом // Вісник Харків. ун-ту. 2002. - №551. - Сер.: "Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих вчених м. Харкова". - 4.1.-С. 80-84.

6.Паращенко Л.І., Леонський В.Д. Інформаційні технології в управлінні ліцеєм / Комп'ютер у школі та сім'ї. - 2003. - № 6. - С. 36-38.

7.Сидоренко О.Л. Організація науково-методичної роботи з учителями загальноосвітніх шкіл: Навч. посібник. Харків: ХДПУ ім. Г.С. Сковороди - Майдан, 1997. - 136 с.